

папр. единъ Видинліа учение-то му въ училище-то, кога не е училъ Грамматикъ, или ъж е изучилъ злѣ, та не знае да напише едно писмо нѣкому си и съ това да може да ся ползува отъ пристанище-то, кое-то природа-та е надарила на града му? или что ползува едного Ломчянина ако е училъ Землеописаніе, та знае гдѣ ся намира Америка или Хындія и Кына, а не му е доказано каква важна тръговска точка е градъ-тъ му за вносяніе стоки въ — и за износяніе изъ вж-трѣшность-тъ, нѣ дойдохъ странци, та ся ползувахъ отъ това, а той пази кафеждій-тъ да не туря водъ въ спирта? Что е ползувало Плѣвенци училище-то, въ кое-то ни буке за скотовѣдство не ся е спомянуло, а главный поминѣкъ на мѣсто-то имъ е повече-то отъ говяда и овцы, кои-то не знаѣтъ ни да отгождъ както трѣбва, нито пакъ да ся ползуютъ отъ тѣхъ? Что е ползувало училище-то Габровци, кои-то имѣтъ най-много-то фабрики за желѣзны и дръвени издѣлія, а тѣ не сж ни сънували еще за техническѣ наукѣ и Хыміѣ, нѣ работы-ты имъ сж както отъ пами-вѣка все така и днесъ още „отъ два бука врытено“ а учени-ти Европейци, може бы, да сж пріяли нѣкога отъ тѣхъ тѣя сжицы издѣлія, кои-то съ знаяніе-то си докарахъ днесъ до таково съвършенство что-то може да ся огляда чловѣкъ по тѣхъ? Что сж ползували училища-та Пазарджкліе, Пловдивцы, Чирпанцы, Загорцы, Хасковцы и др. като живѣють въ обѣтованнѣ земѣ, изъ коѣ-то бличать спорно многоразличны произведенія, а тѣ нѣмать още ни наумъ отъ земледѣлческѣ наукѣ, нѣ кжрища-та сѣдять не разработени па и каквы-то и за колко-то малко произведенія, кои-то добывать, чякатъ да имъ дойдѣтъ Гръци и Еврее на-крака, та да имъ гы земѣтъ пощо-защо, а тѣ сами и отъ това не умѣють да ся ползуютъ? За Македонцы да не говоримъ, зачто-то тѣ нѣмѣтъ еще и училища. Погрѣшка-та на всичко това у насъ е все пакъ въ наши-ты училища, зачто-то сж ся дръжали безъ никакъвъ разлогъ, безъ да искамы да ни отговарять на мѣсто-то и безъ да посрѣщатъ потрѣбы-ты за живота ни. —

Не бы доста това, гдѣ-то училища-та ни бѣхъ открай неурядны още и недостаточны отъ нужды-ты науки, а спорядъ това и безплодны, нѣ отъ нѣкое врѣмя ся забръкахъ пакъ още повече и съ чюжды-ты языцы, кои-то ся прѣдавать по нѣгдѣ си съвсѣмъ безмѣстно и безъ врѣмя. Не